

DEBRECZEN

POLITIKAI NAPILAP.

A DEBRECENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. — fill.
 Vidéken: félévre 9 kor., negyedévre 4 kor 50 fill.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő: **Egyesszám ára 4 fillér.**
Dr. Varga Lajos. Békásy Jenő. Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-utca 11. Telefon 412.

Előre!

Irta: **Gróf Apponyi Albert.**

Ne vesztse el senki türelmét, sem bizalmát abban a nagy nemzeti föltámadásban, mely jan. 26-án vette kezdetét, mert a krízis sokáig tart, mert súlyos akadályok tornyosulnak föl előttünk. Kicsoda hihette, hogy másképp lesz?

A tavasz is a természet válságával kezdődik s az olvadó havaktól kiáradnak a patakok, az utak járhatatlanok, sártengernek látszik az egész ország — s mégis ki vágyódnék vissza a tél sima nyugalmára, a házi tűzhely mellett való pihenőre? Tudja mindenki, hogy a nyár virágait és gyümölcseit csak e tavaszi válságon keresztül lehet elérni és azért szívesen viseli el a természet ébredésének visszasságait s nem cserélné föl a tél kényelmes dermedtségével. Igaz, hogy a tulságosan zord tavasz veszedelmet is hozhat a termésre, de jobban csak a gyöngye vetés és a laza talaj éri meg káros hatását.

Nekünk pedig van erős őszi vetésünk: 1848. Ezt nem féltsem! Ez kiállja a hosszú fagyokat és csodálatosan zöldül ki a kikelet első fuvallatára. Ezzel holmi tavaszi fagyok nem bírnak, amit pedig most vetettünk el az 1905. évi tavaszon: annak sorsa a talaj minőségétől függ. Ha a nép, a melynek lelkébe ezt elhintettük és a melyből olyan gyönyörűen kelt ki, laza, gyöngye talaj, s ingatag, könnyen megijedő, kitarással nem bíró: akkor aggódhatunk. De ha szilárd, bátor, komoly és országSZerte olyan hű, a milyen hű a jászberényi nép, akkor soha se féljünk, akkor meg lesz a termés; mert a természet rendje szerint bekövetkezik a nyár, ha ki tudjuk várni ép erőben. A termés pedig ez lesz: nemzeti létünk teljessége és népünk boldogulása. Nem pazaroljuk többé erőnk javarészét idegen érdekek szolgálatában s nem engedjük, hogy csak egyesek boldoguljanak a nagy tömeg rovására.

Érted-e népem, hogy ezekért a célokért érdemes tünni, kitartani és szenvedni is? Hogy egyszer csak át kell esnünk azon a nagy küzdelmen, a mely nélkül azokat el nem érhetjük? Január 26-án elszántad magadat, hogy ebbe a

harcba belemégy; a határozó első csatát megnyerted. De ha nincs elszántságod a harcot a teljes győzelemig folytatni, jobb lett volna bele sem kezdeni és nyugodtan tovább viselni a megszkott igát. Mert ha most újból nyakadra teszik, súlyosabb lesz az, mint előbb volt és nehezebben rázhatod le később, mint most. Nincs itten más választás — csak egy jelszó lehet: Előre! Ha ez él a nemzet lelkében, akkor nem gördül vissza reánk a sarkó s feltámad a szunnyadó oroszlan.

Tékozlás.

Keglevich István gróf ur intendáns volt egy izben három évig és egy másik izben másfél évig. Szolgált tehát négy és fél évig. Ezen szolgálata fejében évi háromezer forint kegydíjat élvez.

Keglevich gróf elszegényedett ur, a ki bővön szeret költekezni. Minden lehető alkalmat megragad tehát a pénzszerzésre. Így jutott a neve cognacos palaackokra is. Így került ő a Vigszínház igazgatóságába is.

Mikor intendánsi állásától megfosztották: kárpótlást keresett. Azonban az intendáns nem tagja a hivatalos statusnak. Fizetéséből nyugdíjalapra nem vonnak le. Igényt nyugdíjra nem tarthat. Ezen az uton tehát kárpótlásra sem számíthatott.

Van azonban kegydíj is a világon. Ezt földhöz ragadt árváknak, nyomorban silylődő özvegyeknek szokták adni. Kiváltképen katonatiszti árváknak, ha apjuk csatában esik el. Adni szoktak munkaképteleneknek, bénáknak, elaggottaknak is. A kegydíj élvezőt a törvény és a közfelfogás nem tekinti önálló, független férfinak; miként nem tekinti a cselédet, a kiskorut, a gyámság alatt levőt. Ezért nem lehet a kegydíjast országgyűlési képviselőnek választani.

Keglevich gróf kegydíjért folyamodott.

Szell Kálmán belügyminiszter ezt a folyamodást nem tartotta indokoltnak és annak elutasítását hozta ajánlatba, mivel ilyen kegydíjra nincsen alap az országos pénztárban. Szell gyöngéd volt. Elhallgatta, hogy Keglevich próf „anti talentum”. Rontó-bontó elem mindenütt a hol befolyása van. A művészi színvonal rohamosan hanyatlott alatta. A legjobb erőket elkedvetlenítette. Üldözte a közönség kedvenceit. Privát tulajdonának nézte a két intézetet s azoknak személyze-

tével, művészeivel, vagyonával autokratikus módon bánt el. Zavarokat támasztott, boldonságokat művelt: szeszélyes, gögös, önkényes volt, mint egy keleti kényur.

A Szell ajánlatát mellőzte a király és elrendelte, hogy hatezer korona évi kegydíj adassék Keglevich grófnak a Nemzeti Színház és az Opera pénztárának terhére. Ezt a meg nem érdemelt kegydíjt azóta folyvást élvezi Keglevich István gróf ur.

Nekem ez a dolog sem ingem, sem gallérom. Én tölem Keglevich gróf ur úgy botorkálhatik a közpályán, a mint neki jól esik. Hanem az ország pénze nem tékozlási objektum. Ez nehezen gyűl. A legszegényebb osztályok keservesen izzadják ki a közterhet. Nagyon meg kell ám nézni, hogy mire költessék el a magurai vagy a hidegszamosi paraszt adója.

Kitudom magyarázni, hogy a színház: közszükség, mivel iskola. Persze színháza válogatja. A léha és erkölestelen irányu színház nem közszükség. Hanem hogy Keglevich István gróf közszükség volna, azt bizonyítani sem ő, sem más nem képes. Miként jut tehát oda a kolozsvári utcaseprő, hogy adójából a Keglevich grófnak kegydíjat adjon a király?

Ha ez a visszaélés egyedül állana, akkor sem lehetne előtte szemet hunyni. Mert a szegény nép fillére szent pénz. Ahoz verjtek tapad és könny. Sok gyermek jár télen a miatt mezítlább, mivel a szülőknek adót kellett fizetni. És sok beteg asszonyoknak nem jut orvosság amhatt, mivel a végrehajtó elvitte az orvosságra valót. Harminc családot menthetne meg az éhínségtől a Keglevich gróf ur kegydíja. Tehát, ha egyedül állana ez a visszaélés, akkor is botránkozást keltene.

De nem egyedül áll. A Percel törvénytelen nyugdíja csak az imént pattant ki. Az Apponyi gróf udvarnagytól kétáron megvásárolt ház dolga szintén csak mostanában pattant ki. A Heltaival kötött törvénytelen szerződésről nem rég hullott le a fátyol. Az országgház adminisztrálásánál elkövetett pazarlásról botránnyos eseteket beszélnek. Szere száma sines az efajta híreknek. A könnyelmű költekezés epidemiává fajult.

Isten a megmondhatója, hogy az új kormányra a tisztogatásnak mekkora munkája fog várni. Az ember félti hazájának jó hírnevét. Attól lehet tartani, hogy levantei szokások és balkáni erkölesök kerülnek napvilágra.

Legszebb férfi divat ingek
 készen és mérték szerint

2 forinttól 2
 feljebb

FEKETÉNÉL.

Ez a sötét állapot nagy tanulságot rejt magában. A tanulság abban áll, hogy nem szabad egy és ugyanazon párt uralmát nemzedékeken át megtűrni. A hosszas uralom azt a tévedést érleli meg a lelkekben, hogy az ország az övék. Az ők tulajdona; tehát nekik szabad a hívek között az országot kimérni, mint valami közlegelőt. Ekként az ellenőrzés előbb meglazul, később megszűnik. A közhatalom abszolút jelleget ölt. Bérencek, zsoldosok keletkeznek. A jutalmazás a közvagyonból rendszerré válik.

Ugy érzem, hogy mihelyt a győztes ellenzék kezébe veszi a hatalmat, ki nem kerülheti a purifikációs eljárást.

B. M.

A politikai válság.

A legközelebbi kihallgatások.

Khuen-Héderváryval összekötöttesben álló politikusok köréből származó hírek szerint elhatározott dolog, hogy még e hét végén újabb kihallgatások kezdődnek a válság dolgában — Bécsben. Első sorban Széll Kálmán, azután esetleg Andrássy Gyula gróf, sőt talán még Kossuth Ferenc is kap meghívást a királyhoz. Valamennyit megelőzi azonban a hírek szerint Tisza kihallgatása, aki a király eltávolítása óta fölmerült mozzanatokról, a pártok hangulatáról, a várható fejleményekről és a megfigyelésekről tesz jelentést.

A politikai rendőrség.

Titkos megfigyelések rendes viszonyok között is állandóan szoktak történni, mert nemesak a kormánynak, hanem a kamarilának is megvan nálunk a titkos politikai rendőrsége. Az utóbbi két év alatt azonban ezt az intézményt jelentékenyen fejlesztették, a választások óta pedig a létszámot is nagyon szaporították s a működést is intenzívebbé tették. Ma már egy el van árasztva titkos politikai rendőrgyűzőkkel Budapest hogy ebben a tekintetben nem sokat enged akár — Varsónak sem. Természetesen ezek az ügynökök szemmel kísérik ugyan a kormánypárti tábor is, de főfigyelmüket az ellenzékre fordítják, ami különben nem volna baj, mert hiszen az ellenzéknek csakugyan nincs titkolni valója, sem fölfelé, sem lefelé.

Csak hogy az ügynökök olyan hangulatokról és szándékokról is szoktak jelentéseket tenni, amelyek messze állanak az ellenzék tagjaitól, de amelyeket vagy az ügynökök fantáziája, vagy főlebbvalóik utasítása teremt meg.

Igy születnek aztán a tendenciózus hamis jelentések, amelyeknek — sajnos gyakran hitelt adnak odaönt. Képzhetni, milyenek lehetnek a mostani titkos jelentések, amikor Tiszákra nézve talán létkérdés, hogy információkkal félrevezessék az udvart.

Mesterséges pártegység.

Sokan csodálkoznak rajta, hogy a szabadelvű pártból még most sem történtek meg azok a kilépések, amelyekre jobbról-balról mindenki számított. Ennek magyarázatát egy politikus a következőkben adja:

Amint Tiszák értesültek a kilépési szándék komolyságáról, a Lloyd-klubban gyorsan híre terjedt (jobban mondva, titok pocséjtja alatt suttogták), hogy az egész dolgot Tisza rendezti, azzal a szándékkal, hogy a trójai falovat becsempéssze a disszidensek közé s egy szép napon, amikor már elegendő Tisza-huszár lesz ott, azokkal majorizáltassa az Andrássy-csoportot.

Ennek a suttogó hírek az az — előre kiszámított — hatása lett, hogy a frondőrök nem merték megvalósítani kilépési szándékukat, mert attól tartottak, hogy Andrássyék csakugyan elhiszik róluk, hogy ők Tisza delegátusai s kémszolgálatra küldettek ki. Egyelőre tehát ezzel a fogással sikerült megóvni a pártegységet, de a turpisságról lassankint kezd lehulni a iepel s amint teljesen kinyílik az illetők szemé, a kilépések mégis csak megtörténnek. A Tisza-klikk maga hatvan főre becsüli azok számát, akik előreláthatólag a disszidens-csoportozathoz fognak csatlakozni.

Tarka históriák.

— Báró Kaas Ivor szidalma. — A szódagyáros. — Kartács ur. — A lovas szellem.

Akik a koalíció legintrázigensebb tagját, báró Kaas Ivort közelebről nem ismerik, azt hinnék fölöle, a legvérmesebb és legidegesebb emberek egyike. Pedig nem úgy áll a dolog. Bizonyítja ezt az alább elmondandó történet, mely Kaasnak ifju korában történt.

A bárónak édesátyja, mint nyugalmazott osz-

trák katonatiszt gazdálkodott a pestmegyei Farmoson. Az öreg ur a magyar nyelvvel éppen olyan hadilábon állott, mint a gazdaszáttal, s ennek következtében, ha cselédjeivel nem tudta magát megértetni, amugy svalizsér módjára németül ugyancsak szórtá az áldást az őt meg nem értő magyar cselédek fejére.

Egyik ilyen hevesebb kirohanásának tanuja volt Ivor fia is, ki mint gimnazista diák a szünidőt otthon töltötte szüleinél. Midőn az öreg báró már az összes szentek emlegetéséből kifogyott, odafordult Ivor fiához és mondta neki németül: „Szidd meg azt a marha parasztot!”

Az ifju Ivor megfogadta atyja szavát és eképen szidta meg az ott álló cselédet:

„Édes atyám azt véli, hogy ön szarvasmarha”.

Egyik vidéki városban a felsőbb ipariskola ünnepélyes megnyitásán a főispán is megjelent. Fogadására a kis város összes számottevő iparosai is megjelentek, akiket a polgármester büszkén mutatott be a magas vendégnek, hogy ezáltal is dokumentálja a létesített ipariskola szükségességét. Az utolsó bemutatott egy erősen hajlott orru ur volt, akinek neve után a polgármester nyomatékosan ejtette ki ezt a szót: gyáros.

— Ah, — mondá meglepődve a főispán — milyen gyáros?

— Szódavizgyáros — felelte a hajlott orru ur.

Egyik vasúti állomásra új hivatalnokot helyeztek, aki oda az esteli vonattal érkezett meg. Lakása még nem lévén, a szolgálatban lévő másik hivatalnokkal élénk beszélgetés közben töltötték el az éjt a hivatalos helyiségben.

A jövevényt hivatalnok társa folyton kartárs urnak címezte, ami a távirtdagép mellett szunyókáló gyakornoknak feltűnt.

— Hm — gondolá magában, milyen különös neve van ennek az urnak s egész éjjel folytonosan az ágyukra, puskákra, sőt még a dinamitra is gondolt, hogy a nevét el ne fejtse. Sietett is reggel az irodába jöve főnök elé és jelentette neki a következőképpen:

— Főnök ur kérem megérkezett Kartács ur, az új hivatalnok.

Debrecenben volt még dandárparancsnok Kaffka Ignác, amikor az itteni honvédszázados-tály altiszti iskolájában megesett az alábbi jóízű história.

Hogyan kell verset csinálni?

Irta: Gárdonyi Géza.

Kivül meleg van. Belül hűvös van. A papa az aratóknál jár. A mama a konyhán kommandiroz.

Juliska egy félbemaradt himzést varr tovább az ebédlőben.

Hogy mi okból kell annak a himzésnek éppen most varródnia, holott se névnap se születés nem lesz a nyáron, annak kitálására az én elmém csekély. Meglehet azért, mert ott van az ebédlőben Lajos diák is.

Lajos diák rokon. Bajos lenne kisütni: honnan. Nem is keresik, mert hátha az derülne ki, hogy nem rokon. Az pedig fölösleges lenne, mivelhogy Lajos diák jeles férfi; verset is közölt már tőle a Csobáne és Vidéke, jövőre pedig tanár lesz.

Lajos diák valami ócska könyvet talált. Azt olvasgatja.

Unalmas könyv lehet. Lajos diák föl-föl pillant belőle és Juliskára vizsgálódik. Juliska hihetetlen gyorsasággal öltöget. Pedig unalmas lehet az a himzés is. Juliska fölpillant és Lajosra néz. (Ennek a Lajosnak éppen olyan bajusza lesz, mint Mátyás királynak van. — Mátyás királynak, — akárki nézze ott a falon, égnek álló hegyes a bajusza. De csókolni való király!) Kérdeznék valamit, — így szakítja meg a csendet Juliska.

— Hallom, felel Lajos.
És a könyvet leteszi.

Juliska kémlelő pillantást vet Lajosra. Azután egy határozott mozdulattal leül vele szembe az asztal mellé.

— Mondja meg nekem, — szól neki-pirulva, — hogyan kell verset csinálni.

— Semmi se könnyebb annál, — feleli Lajos.

— Igazán?

— Szavamra mondom.

— Hát hogyan?

— Az ember elővesz egy darab papirost, meg egy ceruzát. Azután belegondolkozik a szívébe . . .

— És leírja.

— Leírja a szíve gondolatát.

— Hát csináljunk egy verset! — mondja Juliska tapsolva.

— Csináljunk.

— Én írom.

— Én meg diktálom.

Juliska ceruzáért és papirosért fut. Maga elé teszi.

Az aztalra könyökölnek és egymás szemébe mélnéznek.

— Diktálhatok.

— Diktálhat.

— De úgy, ahogy érzek?

— Ugy, ahogy érz,

— Mert verset írni másképp nem lehet.

— Leírom, ahogyan mondja.

— Hát írja:

— Gondolkodom, gondolkodom:
Ébren vagyok vagy álmodom. . .

— Ébren vagy Lajos, ébren — jegyzi meg Juliska, gyorsan írva a szavakat.

Ébren? Szébb vagy, mint az álom.
Kis Juliskám, gyöngyvirágom!

— Ezt nekem mondja? — kérdi Juliska elpirultan.

— Természetesen, ha nics kifogása el-lene.

— Nincs, Lajos.

— Mert verset csak a pillanat hatása alatt lehet írni és én mindig azt diktálom, ami a pillanat hatása alatt felfakad a szí-
vemből.

— Óh, ez gyönyörű vers. Folytassa.

Lelkem drága gyöngyvilága.
Úlj le mellém a diványra:

— Igazán, azt akarja?

— Bizony, a vers érdekében . . .

— A vers érdekében?

— Ha nem ül ide, akkor a vers félbe-
szakad,

— Inkább odaülök.

A diványra szökken. Térdére teszi a papirost és várakozó tekintettel néz Lajosra.

— Így, így néz rám két szemmeddel:
Ménországos kék egemmel!
Hadd fogjam meg a kezedet.

— Akkor mivel irjak?

— Azután írja. Most csak nyujtsa a kezét, hogy a verset kitudjam egészíteni.

— Itt van.

Rácsókolom a lelkemet.

Egy alkalommal mikor az altiszti iskolát látogatta, az iskolapercancnok a huszár és a baka közötti óriási különbséget nyaggatta ki legényeiből. Közbe Kaffka az egész iskolához a következő kérdést adja fel:

— Ki mondja meg közületek mi az a lovas-szellem?

Egy ideig mély csend, de csak megmozdul egy jöképű hortobágyi csikós gyerek jelentkezvén, hogy tudja azt a szellemet.

— No, hadd halljam fiam, — biztatja Kaffka.

— Tábornok urnak alázatosan jelentem, kisírtet juhátan.

IRODALOM.

A vasárnapi ujság. Április 23-iki, husvétii száma a rendesenél nagyobb terjedelemben, 29 képpel jelent meg. Husvét ünnepe Szabolcska Mihály „Krisztus keresztjénél” c. költeménye s Nagy Zsigmond „Krisztus sirbatétele” című képe s „A husvétii tüzes szekér” című cikk vonatkozik. A szépirodalmi közlemények sorában van Mikszáth Kálmán új elbeszélése: „A patrónus”, Radó Antal „Ifjabb Vojtina levele öcséséhez” című szatirája, Fanghné Gyujtó Izabella emlékezései a szabadságharc idejéből, s a „Regénytár” mellékleten Benickyné Bajza Lenke eredeti és San Giusto olaszból fordított regénye (képekkel). Hat kép mutatja be a török földön levő Rákóczi emléket, legújabb felvételek nyomán. Szádecky Lajos cikkével. A további közlemények. a Hauszmann Alajosnak a budai királyi palota befejezése alkalmával átadott emlékérem, Napoleon Lajos herceg arcképe, kép a német császár bevonulásáról Marokkóba, Reményi Antal arcképe s életrajza, nekrológ Megyeri Krausz Lajosról (arcképpel), tíz kép a Műcsarnok tavaszi kiállításáról, Eugénia császárról, III. Napoleon nejét udvarhölgyei társaságában bemutató nagy kép; „A hadi fogságról”; „Egy fiatal író halála” és a **rendes heti rovatok:** Irodalom és művészet, Közintézetek s egyletek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg stb. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyed évre négy korona, a „Politikai Ujdonságok”-kal és „Világkróniká”-val együtt hat korona. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest, IV. kerület Egyetem-utca 4. szám). —

Lajos csakugyan megcsókolja a kis kezét.

Juliska zavartan néz rá.

— Irja hát: Rácsókolom a lelkemet.

— Vagy úgy? Majd elfelejtem, hogy verset írni is kell.

Lefirkálja a hiányzó sort, azután ragyogó szemekkel néz Lajosra, várva a folytatást.

Az nekimelegedve, érzéssel mondja:

— Liliomszál! gyöngyvirágszál!

Ha nekem egy csókot adnál. . . .

— Reményilem, ezt nem kívánja komolyan?

— A vers kívánja, Juliska.

— Á vers kívánja?

— A vers.

— Igazán kívánja az a vers?

— A legkomolyabban.

— És a nélkül nem lehet folytatni?

— Honnan vegyem hozzá az érzést?

— De furcsa ez a verscsinálás,

Lajos!

— Azt hiszem, szép vers lesz.

Igazán?

— A csók érdekes fordulat benne. Nem igaz?

— Még nem tudom.

— Hát . . .

Juliskát gyöngéden átölelve, a szemébe néz . . .

Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap” a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillér.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Kedden „B” bérlet Constantin abbé.

Szerdán „G” bérlet Denevér.

Csütörtökön „A” bérlet Heidelbergi diákkélet.

Pénteken „B” bérlet János vitéz.

Szombaton „C” bérlet Emigráns.

Vasárnap d. u. Ingyenélők.

Vasárnap este Boszorkány.

A színház ünnepe.

— Uj tagok bemutatkozása. —

Husvét első napján délutáni előadásul „Nebántsvirág”-ot adták. Hervé örök szépségű operettejének főszerepébe a primadonna-válság folytán Hegyi Lili ugrott be; a figyelmes szemlélő most meggyőződhetett, mennyire hálás ez a szerep; még az is tetszést arathat Denise szerepében, akinek játékból hiányzik a mélyre ható felfogás, a művésziesség, a kedvesség és az ugynevezett „isteni szikra”. Az új tagok közül ezen az előadáson az apácafejedelmén szerepében Szelényi Emilia, Korina jelmezében Kendy Boriska mutatkozott be. Róluk kevés a feljegyezni való. Szelényi kisebb szerepekben használható színész nő lesz, de a komikai szerepkör betöltése erejét túl fogja haladni. Kendy Boriska hibásan fogta fel a szerepét és primadonna helyett kóristánót mutatott be. Különben ez után a szerepe után itélve nem sok várható tőle. Celestin szerepét Krémer adta, s ősmert tulzásaitól eltekintve elég jó volt. Makó igazgató kifogástalan jó órnagy volt.

Esti előadásul „Kuruc Feja Dávid” került színre. A közönség érthető várakozással tekintett Hadrik Anna bemutatkozása elé. Várakozásában nem is csalódott — egészen. Azt feltétlenül el kell ismerni, hogy Hadrik Anna kiváló színész nő, a ki szerepének legkisebb árnyalatait is kellőképp kiaknázza. Ahogyan szerepét átgondolta, művészi egyéniségéről tett tanubizonyosságot. Az azonban kétségtelen, hogy organuma nagyobb kitérésre eszetelésére nem alkalmas. Ott, a hol a belső indulat láza szenvedélyes, megrázó hangokban tör napvilágra, s a hol a dráma

sikerének a titka rejlik, hangja felmondta a szolgálatot s ennek folytán természetesen a közönség sem lelkesülhetett igazában. Az új tagok közül nagyon megnyerően mutatkoztak be: Almási Julia és Mészáros Giza. Almási Feja anyjának szerepében jeleskedett és szinte kifogástalan alakítást nyújtott. Ha egy árnyalattal emelte volna Fejáné egyéniségének határozottságát, igazi „régi” magyar asszony lett volna. Mészáros Giza Böskét alakította s hálás szerepét minden oldalról igyekezett kiaknázni. Helylyel-közel természetes, igaz érzés szólalt meg játékában. Klenovits régi kedves ismerősünk Feja Dávidja elősmert jó alakítás. Fenyéri Esze Tamás szerepében kiváló alakítást nyújtott, amiért nyílt színen is tapsot kapott. Különben a debreceni közönség mindenkor értékelte és megbecsülte Fenyéri kiváló nagy tehetségét és művészetét és habár ezuttal rövid időre is, de nagyon szívesen látja viszont a debreceni színház deszkáin.

A régiak közül Palágyi, mint Gábor lantos ebben a szerepben jobb is volt. Az előadás egyébként gyarló volt, amennyiben azt már felemlíteni sem érdemes, hogy színészeink — még az új tagok egynémelyike is — szerepeiket kifogástalanul betanulni feleslegesnek tartják.

(B—s)

Felhő Rózsai fellépte. Felhő Rózsai a „volt” és az „új” primadonna visszatért és rövid időre ismét összebogozza a megszakadt, gyöngéd kötelékeket. Róla újat írunk felesleges. A debreceni közönség osztatlan meleg szeretettel ünnepelte, s ezt Felhő Rózsai meg is érdemelte. Művészetének rovására fel kell jegyezni, hogy a debreceni közönség primadonnát lelkesebben, mint Felhő Rózsit, még nem igen ünnepelt. Mindenesetre Rózsai Lilit teljesen el tudja feledtetni, ami sikernek elég, nagyon elég. Különben Lotti Felhőnek legjobb alakítása. Mészáros Giza tegnap új oldalról mutatkozott be és rendkívül előnyösen. Ez a kis színész nő már második felléptekor a közönség kedvencévé lett és a sajnálatos csak az, hogy oly rövid ideig lesz a körünkben. Fenyéri természetes humora kárpótolt minket Krémer szertelenségeiért, bárha ez a szerep nem illet Fenyéri egyéniségéhez és kár ilyen nem neki való szerepekkel elkedvetleníteni. A közönség zsufolásig megtöltötte a színházat.

(B—s)

A debreceni épület-asztalosok sztrájkja.

Debrecen, ápr. 25.

Az építőmesterek országos munkázarlata harcra hívja az ország szervezett munkásait. Ma a debreceni épület-asztalosok kimondták a sztrájkot és félő, hogy ennek nyomán az összes munkások beszüntetik a munkát. Az épület-asztalosok mozgalmáról rémhírek keltek szárnyra s azt rebesgették, hogy legalább 2—3000 munkás lép ma sztrájkba. Megnyugtatóul közölhetjük, hogy mindössze 80—90 főre mehet a sztrájkolók száma és viselkedésük, amelyet a gyűlés lefolyása alatt tanúsítottak, azt a benyomást keltik, hogy követeléseikkel nem helyezkednek tulsó álláspontra.

Követelik a tíz órai munkaidőt, a nap-számásoknak két korona 40 fillér s a képzetesebb munkásoknak három korona minimális napibért. Követeléseiket indokolják azzal, hogy az élelmiszerek drágasága s a lakberek emelkedése folytán mostani jövedelmükből tisztességesen megélni nem képesek. A munkaadók nagyrésze hajlandóságot mutat a követelések teljesítésére. A sztrájkot kimondó gyűlés, amelyet a Margit-fürdő nyári kelyiségében tartottak meg, igen rövid lefolyású volt.

Juliska lesüti a szeméit.

— Jaj — így rebeg — nem szabad,

Lajos.

— Miért ne volna szabad?

— Meglátnak.

— Magunk vagyunk.

— Lát a jó Isten.

— Itt a pusztán, kánikulában? . . .

— Mindenütt jelen van.

— Hát akkor minek tanította az embert csókolni?

— Az igaz, Lajos.

— Hát . . .

Pillanatnyi csend. A szobában minden mozdulatlan. Mátyás király a padlás felé néz. A vén fali óra az árnyékban ballagdal.

— Az ablakon nem lát be valaki?

Juliska arca odasimul a Lajos arcahoz.

— Elég, elég, valaki jön!

Felugrik a leány. A papirost magával ragadja.

— Nem jön senki. Maradjon, édes

Juliska.

A leánynak pipacs-piros arca megfordul az ajtóban. Újját az ajkára téve, ragyogó tekintettel susogja:

— Holnap folytatjuk . . .

A gyűlés lefolyásáról a következőkben számolhatunk be:

A gyűlésen a rendőrhatalóságot Jenei rendőrkapitány képviselte. Nehány perccel 10 óra után nyitotta meg a gyűlést Batiz Ferenc, s elnöknek Kovács István, jegyzőnek Pető Lajos elvtársakat ajánlotta, amit a gyűlés éljenzéssel fogadott. A napirend egyedüli tárgya a sztrájk kimondása és a sztrájkbizottság tagjainak megválasztása volt. Az egyedüli szónok Gyirka Ferenc volt, a ki rövid beszédben a sztrájk jogosultságát hangsúlyozta. Eljenzéssel fogadott beszéde végén a sztrájkbizottság tagjait Kovács Béla, Batu Ferenc, Lóki Antal, Kovács István, Seres István, Lóki Sándor elvtársakat ajánlotta, akiket a gyűlés egyhangúlag megválasztott. Miután még sztrájk tanyának a fürdő mellett lévő jégpálya területet kijelölték s az elnök kellő higgadságra, mérsékletre és összetartásra buzdította a jelenlevőket, — a gyűlés befejeződött. A sztrájk kimondását hivatalos alakban is bejelentik a rendőrhatalóságnak a sztrájkbizottság névsorával s a rendőrhatalóság lesz hivatva a békéltetési tárgyalásokat megindítani.

Az épület asztalosok sztrájkjáról kapcsolatosan megemlítjük, hogy az Ungár Mór vállalkozó ellen indított sztrájk a mai napon véget ért s a kőműves munkások — ma reggel 6 órakor már munkába is léptek.

HIREK.

— Debrecen város legelső ötfogatata. Országszerte nagy híre — neve van Debrecen város remek ötfogatának, amely a milleniumi kiállításon is méltán a legnagyobb feltűnést keltette. Hasonló ötfogatattal büszkélkedett Debrecen már a XVIII. század derekán is. A magyar gazdaság történelmi szemle most megjelent első füzetében a város legrégebb ismert első ménese és gulyája történetét közli. Ebből az értekezésből olvastuk, hogy Debrecen városának parádéokra 1742-ig egy négy lovas hintaja volt. De már 1742. után öt peji lovat s ezek mellett egy kocsi tartott a nemes város. A mondott évből a meglévő peji lovakhoz három hasonló színű kocsi lovat szerzett a tanács. Bideskúti Zsigmondtól kettőt 100 forintért és Szatmári György nevű cigánycsiszártól egyet 50 forintért. A hintós kocsi ugyanazon 30 magyar forint készpénzben, 4 forint 50 dénár csizmapénz, 2 forint 50 dénár szalonnapénz és némi gabonanemű járandóság volt az eszterdai konvenciója. Ekkor tűnik fel legelőször a város ötfogatának nyoma a város régi számadásaiban.

— Dr. Martin Hartmann, a berlini egyetemen a keleti nyelvek tanára, dr. Rubinyi Mózes középiskolai tanár vendégeként egy héttel ezelőtt Debrecenbe érkezett, hogy itt a magyar életet tanulmányozza. A kiváló vendég tegnap utazott fel Budapestre, a hol hosszabb ideig marad.

— Debrecen magyarsága. A Budapesti Hírlap „Csokonai városából” felirással cikket közöl, amelyet érdekességénél és igazságánál fogva jónak látjuk egész terjedelmében közreadni:

(Csokonai városából:) Lapunk egy barátjától a következő sorokat kapjuk. A minap Debrecenbe vitt az utam. Zsebemben volt a Budapesti Hírlap aznapi száma Bereik Árpád „Magyar szellem” című cikkével, mely pár példában rámutat, mennyit vihetne ki az állam és társadalom a magyarság megerősítése körül — minden közjogi rászokódás nélkül. Mikor elolvastam ezt a cikket, szinte jól esett a gondolat

hogy pár óra múlva a szinmagyarság középpontjában, a kálvinista Rómában leszek, Csokonai Vitéz Mihály városában. Kijutva a nemzetköziség páráköréből, magam előtt láttam az ősmagyarság fészket, hol minden, de minden magyar. Megérkezésem után kocsisom berepített a főútcán. Szemem végig futott a cégtáblákon és... Ó Csokonai Vitéz Mihály szelleme — maradj meg csöndes nyugvó helyeden!... Ha kikelnél s végigolvasnád Debrecen üzleti cégei tulnyomó részét, aligha telnék bennök örömed!... Van közöttük itt-ott elvéve egy-egy magyar név is... de a többi — akár Budapesten is diszeleghetne. Leírtam. Ime, tessék meghallgatni, mely nevek pompáznak Debrecen főüzleteinek cégtábláin: Blumenstein, Klein, Kaszler, Bészler, Bärnfeld, Fritsch, Gramantik, Kohn, Wiener, Altman, Klein, Frank, Schwartz, Lustig, Katz, Neuman, Deutsch, Blau, Sedlak, Ranunkel, Killer, Grünfeld, Wallerstein, Glück, Koncsek, Möldner, Mayer, Reiner, Scheier, Meier, Fischer, Weiss... Siettem elvégezni dolgomat és kijózanodva tértem vissza a magyarság ősfészkeiből. — Csodálatos, hogy Debrecen városának nyelvben és szellemben magyar kereskedelmi világa nem érzi szükségét annak, hogy nevével is alkalmazkodjék Csokonai városának magyar jellegéhez.

A Budapesti Hírlap híradása való és igaz. Sajnálattal kell ezt beismernünk és hozzátennivalónk csupán az, hogy az bizonybizony szégyene Debrecennek.

— A polgármesterek kongresszusa. Még élénk emlékezetünkben van a magyarországi városok polgármestereinek a múlt évben tartott országos értekezlete. A kongresszus nemcsak ünneplésre való összejövetel volt, hanem hasznos tanácskozás a városok beléltetése, közigazgatására, amelyen megvitattva lettek a városok közös bajai. Évről-évre megismétlik a polgármesterek a kongresszust az ország más-más városában. Broly Tivadar pozsonyi polgármester, a tavalyi kongresszus elnöke, meghívta Debrecen városát, illetve annak polgármesterét az évi kongresszusra, amely folyó évi szeptember hó 11-én lesz Pancsován. Felkéri egyuttal az elnök a várost, hogy ha a kongresszuson tárgyalandó indítványt akar tenni, azt írásban ez évi július 15-ig küldje be az elnökséghez.

— Elhunyt főorvos. Boda Gyula dr. Hajdúvármegyei főorvosa, Püspök-Ladány főorvosa 54 éves korában P.-Ladányban meghalt. Az elhunyt népszerűségnek és közszerepének örvendett a vármegyében. Boda Gyulát holnap délután temetik el.

— Lövöldöző cipészegéd. Szilágyi András Kar-utca 22 szám alatti lakos eredeti módon összetakolt fapuskával lövöldözött hétfőn reggel a Kar-utcaiban, s kevés híja volt, hogy Nagy István honvéd-utca 30 szám alatti lakos lövöldözésének áldozatul nem esett. A rendőrség Szilágyi ellen közbiztonság elleni kihágás miatt az eljárást megindította.

— Egy uriaszony halála. A debreceni itélőtábla egyik tagját Kölcsey Sándor táblabíró sulyos vesztés érte. Neje szombaton Budapesten elhunyt. Az elhunyt urnót Szatmár-megyében a Kölcsey család sírboltjában helyezik örök nyugalomra.

— Az új debreceni ezredparancsnok áldomása. A debreceni 39. gy. ezred új parancsnoka tiszteletére bucsuzása alkalmából a nagyváradi tisztkar lakomát rendezett. A fehér asztalok körül egymás mellett, jóbarátságban közöshadseregbeli tiszték, honvédek: gyalogos, huszár. Az ebéd igen feszes volt, mint rendszerint, ha pléhgalléros

tisztek ülnek az asztalfőn. Alig hallatszik a tányeresörömpölés, a rezesbenda is iszonyú mérséklettel fujja s minden szem a generálisok mozdulatára les. De hát ezen az ebéden is elkövetkezett a hagyományos első áldomás. Az asztalfőn pezsgős pohár a kezében, méltóságosan emelkedett föl a kék kabátos tábornok és vele az asztal körül mindenki fölemelkedett. A generális a legfelsőbb hadurat köszöntötte föl, a királyt s a mai kommandónak nyelvén recsegte el a tótszi katonás záradékát:

— Most pedig kiáltás uraim: Hoch! Hoch! Hoch! Hoch!...

A katonabanda trombitái a *Gott erhalte*-t harsogták s az üdv kiáltásoktól megremegtek az ablakok. Jött aztán még egy fogás és mikor éppen a fácska-pecsenye illata csapott át az asztal fölött, szólásra állt fel az ezredes, a népszerű, kitűnő katona akit basuztattak és aki jelenleg a debreceni 39. gy. ezred parancsnoka. Az ezredes a tisztkar nevében mondott áldomást. Lelkes, szép köszöntő volt. És az ezredes mindenáron tapintatos akart lenni. Ezért történt, hogy amint a röktönzött tótszi vége felé közeledett, a szónok valahogyan zavarba esett. Végigtekintett ugyanis a ragyogó uniformisok során. Nini: mennyi konvéd! Ezeknek a füle nem sziveli a császári Hoch!-ot, de Eljén-t viszont nem kiálthat a hadsereg? Az ezredes gondolt azonban egyet és befejezte az áldomást:

— És most uraim — szólt magasra emelve a poharát — kiáltás velem: Hipp hipp hurrá!

Zengett, harsogott az indiánus izü hurrá, s minden rendben is lett volna, csak éppen a katona-banda rémült meg nagyon. Erre nem volt elkészülve se a kappelmajster, se a tamburmajor és sehogyse tudta, mit is kell most muzsikálni. Végre is s nagydobba belevágott az őrmester, a kisdobok megperdültek és — elfújták a császár himnuszát.

— Tűz a Gólya-utóban. Ismét tüzesetről kell beszámolnunk olvasóinknak. Ugy látszik, valaki nagy élvezetet talál abban, hogy a nádfedeles házikókat pusztíthatja. Ezuttal Diószegi Mihálynak a gólya-u. 10. sz. alatti háza esett a tűznek áldozatul. Vasárnap este 9—10 óra között történt a tüzeset, amelyhez a tűzoltóság teljes felszereléssel kivonult s sikerült a tüzet rövid idő alatt elfojtani. A viskó egyébként biztosítva volt. A rendőrség a vizsgálatot megindította.

— A munkás dalegylet estélye a „Bika”-ban. Kitűnően sikerült hangversenyt rendezett tegnap este a debreceni munkás dalegylet a „Bika” disztermében. A természet zsufozásig megtöltött közönség nagy élvezettel hallgatta végig a műsor egyes számait, a hangverseny rendezésében a főérdem Husz Lajos énekantárt illeti meg, a ki igazán nagy és szép munkát végzett a dalárda betanításával. Varga Béla ügyesen adott elő egy vig monológot. Hangverseny után tánc volt reggelig. A zenét Kiss Béla zenekara szolgáltatta.

— Vas és fémmunkások mulatsága. Vasárnap este a vas és fémmunkások is tartottak mulatságot a Margit-fürdő disztermében. A mulatság, mely igen sikerült volt, reggelig tartott.

— Jókai Mór szobra. Ismeretes, hogy a Kisfaludy-társaság kedvezményezésére mozgalom indult meg Jókai Mór szobra és síremléke érdekében. A mozgalom ügyét szűkebb körű értekezlet tette magáévá, amely Berzevicy Albert kultuszminiszter elnöke alatt az Akadémiának, a Kisfaludy-Társaságnak, a Petőfi-Társaságnak és a hírlapírói egyesületeknek bevonásával bizottsággá alakult. Ez a bizottság négy hónappal ezelőtt lelkes hangú felhívásban szólította föl cselekvésre a magyar közönséget. A gyűjtésnek ezidőszereint sajnos, még a nagyon békély eredménye van, talán azért, mert megindulásával ténye még nem vált elég széles körben ismertté, talán a politikai viszonyok terelték el a figyelmet a kegyeletes és hazafias akcióktól, talán a kemény tél után még job-

szóan ráneheznek a közönségre a megélhetés nehézségei, de talán azért is, mert a gyűjtés nem a legszerencsésebb formák közt indítatott meg. A magyar sajtó e tekintetben szemrehányás igazán nem érheti. A magyar sajtó minden alkalmat megmozgatott, hogy adakozásra buzdítsa a közönséget és legutóbb is nem minden szemrehányás nélkül rámutatott arra, hogy Strossmayer szobrára a horvátok két nap alatt nagyobb összeget adakoztak, mint amennyi Jókai emlékére hónapok alatt egybegyűlt. Mert a sajtónak is fáj az a közöny, amely mégis csak legnagyobb oka lehet, hogy a kegyeletes nemzeti mozgalom ennyire elposványosodhatott. A magyar sajtó ezentúl is készséggel bocsátja a maga lelkeségét a hazafias ügy szolgálatába és most már csakugyan a magyar közönségen a sor, hogy a kegyeletes áldozatkészséggel leróta elengedhetetlen tartozását költő-fejedelmének emléke iránt. — Az adományok — akár közvetlenül, akár e lap közvetítésével — a Magyar Általános Takarékpénztár r. t.-hoz (Budapest, V. József-tér 14.) küldendők, mely intézet a befolyó összegek költségmentes kezelésére hazafias készséggel vállalkozott. Gyűjtőivekkel kívánatra a közoktatásügyi miniszterium elnöksége készséggel szolgál.

— **Letartóztatott ügyvéd.** A minap megirtuk, hogy a szolnoki rendőrség köröző levelet adott ki dr. Márkus J. szolnoki ügyvéd ellen váltóhamisítás miatt. Márkus igen jó családból származik. Atyja tehetős földbirtokos. Néhány évvel ezelőtt Szolnokon ügyvédi irodát nyitott, majd néhány hónappal később megnősült. Márkus nem igen soká tudott csinos szép feleségéhez hű lenni. Egyre-másra csinálta a legkellemetlenebb botrányokat, miért felesége elvált tőle. Márkus ekkor feljött a fővárosba. Itt megismerkedett egy feltűnő szépségű nővel, aki sok pénzébe került. Apja több ízben rendezte a könnyelmű ember adósságát. De ez nem ismert határt szertelen pazarlásiban. Utóbb vált is hamisított apja nevére. A váltókat a szolnoki takarékpénztárnál számították le. A lejáratkor nem tudott fizetni, a váltókat bemutatták apjának, aki azonban megtagadta a hamis váltó kifizetését. A bank erre feljött tett Márkus ellen. A könnyelmű ember megérezte a közelgő veszedelmet, eltűnt Szolnokról. Felutazott a fővárosba. Itt egy kis külvárosi lakásban húzódott meg. Tegnapelőtt levelet irt a szolnoki rendőrségnek, kérve, hogy vonják vissza a köröző levelet s akkor önként jelenkezik. A szolnoki rendőrség a levelet elküldte a budapesti rendőrségnek, mely ma este letartóztatta az elzúllott ügyvédet. Dr. Márkus Józsefet holnap eltoloncolják Szolnokra.

— **Az egyházi adók fizetése.** A debreceni ev. ref. egyház presbiteriuma közhírré teszi, hogy főként az egyház tagjainak érdekében az egyházi adóknak kevesebb utánjárással befizethetése céljából akként rendelkezett, hogy ezentúl további intézkedésig az ev. ref. egyházi adótartozásokat is a város adóügyi osztálya szedi be. Mivel az 1905. évi adófükönyv ebből a célból ez évi május 1-ig áttétetik a nevezett adóügyi osztályhoz: ettől az időtől kezdve ezek az egyházi adótartozások a városi adóügyi osztálynál fizethetők be. A presbiterium felhívja és kéri egyidejűleg az ev. ref. egyház tagjait, hogy az 1905. évi, mint előző évekről hátralékban marad adótartozásaikat minél előbb fizessék be, mert az egyház is mint bármely más erkölcsi testület, csak akkor teljesítheti az egyházi adóra nehezhető kötelezettségeit, ha a hivek idejekorán és pontosan leróvják különben is csekély adójukat.

— **Érdekes felhívás.** A hivatalos lap mai számában egy lugosi közjegyző felhívja dr. Brunkala Lászlónét, a Vásonkeő-pőr egyik hírhedt alakját, hogy 200,000 koronából álló örökségének átvétele céljából nála jelentkezzék. Brankalánét, a ki még ma is szép asszony, a bíróság annak idején 2 évi

fogházra ítélte, Brankaláné azonban a fogházbüntetés elől külföldre menekült. Kérdés, hogy az örökségért feláldozza e szabadságát a szép asszony.

— **Biró Lajos Réven.** Biró Lajos, az ismert, kitűnő természettudós, ki Debrecenben is tartott felolvasást kutatásairól, a múlt esztendőben heteket töltött a révi barlangban. A beállott esőzések miatt azonban nem folytathatta kutatásait. Mint értesülünk május első felében ismét Révre érkezik és többed magával folytatja buvárkodását. Biró Lajos a barlangot csodás ritkaságnak mondja s azt hiszi, hogy kutatásai folyamán szenzációs felfedezéseket fog tenni. Kiterjeszti a nyomozást a barlang természetrajzi viszonyaira, mert mint mondja a múlt évben is értékes ritka állatokat és bogarakat fedezett fel a cseppkövek között.

— **Orosz katonaszökevény.** Mint tudósítónk jelenti, a sárréti járás több községében megfordult a napokban egy magas barna fiatal ember, a ki csak az orosz nyelvet bírta. Pénteken Füzesgyarmat-felé vette útját. A hatóság táviratilag értesítette az ottani előljáróságot, hogy a gyanus embert kísérje figyelemmel. Alig érkezett meg a határba, nyomban le is tartóztatták. A főszolgabíró és Szolcsányi Béla t. szolgabíró vallatták, de a gyanus idegen hallgatott, mint a sir. Egy oroszul beszélő embert kerítették, a ki aztán a jövevény írásait fordította le. Ezekből kitűnt, hogy a hatóságnak orosz cserkesz-ezredbeli katonaszökevénynek van dolga. Tekintve, hogy a magyar hatóság Oroszországnak nem adja ki a katonaszökevényt addig, míg sorsa felől végleges intézkedés történik, a szeghalmi szegények házába helyezték el a muszka menekültet.

— **A hadsereg szállítások és a magyar ipar.** Hogy a magyar ipar minél nagyobb mértékben vehessen részt a köz hadsereg vállalataiban és illetve, hogy azokra eleve berendezkedhessék, a közös hadügyminiszter ezentúl közölni fogja a kereskedelemügyi miniszteriummal a közös hadsereg részére jelenleg szükséges cikkeket jegyzékét, melyek nagyobb beszerzések, vagy kézi bevásárlás tárgyát képezik, a Magyarországra eső kvótászerű rész lozzávetőleges mennyiségünk az egységáruknak megjelölésével. A kereskedelemügyi miniszter most értesítette a kamarákat, hogy az első ily jegyzékeket a hadügyminiszter már rendelkezésre bocsátotta és hogy az adatok közzétételére és utbaigazítások szolgáltatására a m. kir. kereskedelmi muzeum nyert megbízatást és egyuttal utasítást arra, hogy az érdekelteknek a szállítások körül esetleg fölmerülő kívánóságait a miniszter elé terjessze.

— **A rák gyógyítása.** New-Yorkban az utóbbi időben nagy sikereket értek el a rákbajoknak rádium-oldattal való gyógyításával. Különösen a Flenser-kórházban több beteget meggyógyítottak. Az új szer feltalálója egy Linger nevű orvos, aki még eddig titokban tartja szerének összetételét. Csak azt tudják róla, hogy biborszínű vörös s hogy üvegben tartják, amely fémburkolatba van téve. Ezen fémen nem hatolnak keresztül az alfa-sugarak. A kezelés abban áll, hogy a beteg rákdaganatait rádium-oldattal beecsetelik, mire a beteges képződés már egy hét múlva leválk az egészséges testről és lehull. Linger a múlt héten egy 82 éves rákbajos asszonyt teljes sikerrel kezelte. Egy másik fölhalál ugyancsak rádium-oldattal nagy sikereket ért el a rákbetaegeknél; a többi közt meggyógyította a csikágói egyetem rektorát, William Harpor tanárt, akkiről az orvosok már lemondtak. Az eddigi hírekből még nem tűnik ki, hogy belső rákbetaegeknél milyen módon alkalmazzák a rádium-oldatot.

x **Használja a híres Hajdusági pedrót.** Egy doboz 50 fillér. Kapható Grosz Ferenc gyógyszerésznél Debrecen, Kossuth-utca Arany-egyszaru gyógyszerészertár.

x **PRIMA bizalt cserkesz** 1 ki 28 kr. Pergetett akácmez 1 kiló 70 kr. Dávid Zoltán üzletében Rákócy- és Eötvös-u. sarkán. — Ropogós, vizes és ecetes uborka üvegenként vagy darab számba juttányos árban. — „Tutti frutti” vegyes gyümölcs iz. 1 kiló 55 kr. Telefon 315 sz.

x **Kiadó lakás.** Két szoba butorozva, üvegezett folyosó és mellékhelyiségekkel. Egy szoba előszobával butorozva. Mindkét lakás külön bejárattal a kapu alatt. Értekezhetni Dávid Zoltán üzletében Eötvös-utca 11.

x **Takarítónő** kerestetik. Felvilágosítást ad a kiadóhivatal.

x **Ki akar olcsón ruházkodni,** az vegyen szép és olcsó angol és belföldi divat szövetet eredeti gyári árban Ranunkel H. és fia cégnél. Debrecen, Piac u. 19. szám a. Tisza palotával szemben.

TÁVIRATOK.

Meggyilkolt urilány.

Nagyszombat. Ma reggel a város főterén szenzációs gyilkosság történt. Orosz Géza könyvvezető Ruplecht földbirtokos leányát, mikor az hazulról távozott, megleste és a főutcán agyonlőtte, mert a leány nem viszonozta szerelmét.

Elfogott gyilkos.

Bécs, ápr. 25. Nataler Johanna magánzónó gyilkosságát Olmützben elfogták. A gyilkos a magánzónó eselédje, Nawratik Franciska.

Huszonhét ember tűzhalála.

Montreal, ápr. 25. Az ottani Genevieve kolostor, melynek nevelőintézetében a legelőkelőbb családok leányai voltak, leégett. A kolostorban s a hozzá tartozó kórházban huszonhét ember lelte halálát.

Orosz-japán háború.

London, Rosdestwenszky a Hainau kikötőnél van. E hó 28-án fog egyezni a harmadik orosz hajórajjal.

Pétervár, Az orosz távirati ügynökség jelenti, hogy az indokinai francia főkormányzó semmiféle hivatalos felszólítást sem intézett az orosz tengernagyhoz, mert az orosz tengernagy a semlegesség minden szabályát szigoruan betartotta.

A nyakszirt merevedés terjedése.

Bécs, ápr. 25. Ausztriában a nyakszirtmerevedés egyre terjed. Sziléziában és Poseuban járványosan lépett fel. Három nap alatt 63 megbetegedés történt, köztük 10 halálozás.

REGÉNY-OSARNOK

A bűnös asszony.

Eredeti regény. Irta: Rádus.

5

Ott ismerte meg csakhamar Berend Miklóst. Egy ideális gondolkozása és életü férfit, kit mint derék, jóságos embert szeretett mindenki, a ki ismerte. Nagy tekintélyű ügyvéd volt messze vidéken. Minden fontosabb hivatal, hol bűnsületesség, önzetlenség kellett, ő töltött be.

A komoly, csendes férfinak is feltűnt a szép szomorú leány és sokszor ellátogatott a papékhoz. Sokszor megkérdezte tőle:

— Miért oly szomorú?

A leány nem tudott többet felelni:

— Nem tudom.

Egy napon egyedül találta otthon Eugeniát. Sokáig, nagyon sokáig beszélgettek egymással s mikor elváltak, igen boldognak mutatta őket csillogó szemük, kipirult arcuk.

Berendet senki sem látta még derültebbnek soha, mint ezen a napon.

Eugeniát senki sem látta még szomorúbbnak, mint ezen a napon.

IV.

Az asszony még mindig ott ült a karosszékekben, arcát kezeibe rejtve. A kétségbeesés makaességával töprengett rajta, hogy mi fog most következni. Pedig egészen ő rajta áll.

Ha elrejtje férje elől annak a nyomorultnak levelét, lelkiismeretén kívül minő küzdelmet kell még kiállania, hogy távol tartsa őt...! Minő bujdosló, rejtegető szerepet kell vinnie majd a férje előtt! Hogy kell megeszalni minden pillanatban azt a jó lelkű, önzetlen, nagy szívű embert!

S ha megmutatja neki... elveszti őt, ki drágább az életénél, kit jobban szeret, mint önmagát. Egy pillanat tönkre teszi jó urának is, ő neki is életét, boldogságát. Szerelmének és lelkiismeretének harca dulta lelkét, a nélkül, hogy eltudta volna határozni magát, ezi hitte jobbnak.

Vagy talán egy harmadik út is van, mely ebből a kinnai terhelt labirinthból kivezet...?!

Ugy összeborzongott ennél a gondolatnál...

Most egy lány kéz simította végig haját s hogy felemelte könnyes szemét, férjét látta maga előtt, meglepett, kérdő tekintettel:

— Eugeniém, kedves kis feleségem, mi baja magának?

Két hónap óta a boldogság derüje mosolygott arcáról mindig. Most először látta Bernd Miklós feleségének szemét kislirva.

— Mi oka lehet az én kis feleségem szomorúságának?

A lágyan esengő hang felébreszti kábultságából Eugeniát.

Odavonja erőszakosan férjének fejét a keblére s göresösen szoritja magához, mintha el akarná tőle rabolni. Össze-vissza esőkolja arcát, szemét, homlokát, ajakát.

Feltámadt benne az életösztön. Feltámadt szerelme s egy remény csillámlott fel lázasan dobogó szívében. Most itt ő közelében valami csodálatos bátorság szállta meg. Azok az őszinte szemek oly bizalmat gerjesztők voltak...! Oly igazán szerető mélyen érző szíve van...!

Elszántan emelte fel a fejét. Vagy mindent nyer, vagy mindent veszít. Ezt is megérdemli.

(Folytatjuk.)

KÖZGAZDASÁG.

A magyar gazdák és az új német kereskedelmi szerződés. Az országos Magyar Gazdasági Egyesület ma feliratot intézett a kormányhoz, amelyben részletesen kifejti az új német kereskedelmi szerződésre vonatkozó álláspontját. Miután a szerződés mezőgazdasági és állatkivitelünk elé oly nagy akadályokat gördít, a parlament által csak az esetben tartja az O. M. G. E. elfogadhatónak, ha ezzel a vámháborút ki lehet kerülni s a szerződés hátrányait megfelelő kormányzati és vámpolitikai intézkedésekkel enyhítik. Így többek közt kívánja az O. M. G. E., hogy a keleti államokkal kötendő szerződésben épp úgy cselekedjünk, mint ahogy Németország velünk szemben felemelte vámjait. Fell kell emelni különösen az árpa, maláta, sör, rizs, burgonya, állatok, hus fipari félégyártmányok vámját, anélkül azonban, hogy Ausztriának valami ellenszolgáltatást adnánk. A német piacokra való kivitel csökkenése folytán szükségessé válik új piacok keresése, azért megfelelő vasuti és hajóberendezésekről kell gondoskodni, a kiviteli vállalatokat pedig fokozottabb mérték-

ben kell támogatnia az államnak. Kéri továbbá feliratában az O. M. G. E. a szerb állathatározat elrendelését. Felveti végül egy közép-európai vámkonvenció eszméjét, aminek most könnyen meg lehet nyerni Németországot és a franciákat és ezért arra kéri a kormányt, hogy a külügyminiszter útján kérje fel a német és francia kormányokat, hogy a tengerentúli behozattal szemben érvényesítsék a maximális, vagy ha ez nincs, az általános vámtarifa vámjait.

Rothadt szőlőből való bor javítása.

Rothadt szőlő mustját erősen kell szellőztetni s lenyálkásítani és egészséges erjesztőt hozzáadni. Ha ezt elmulasztottuk s a bor ihatlan, az bajosabb megjavítani; próbáljuk a borhoz hektoliterenkint 1—2 dekagramm vegytiszta csersavat adni s kénezett hordókba fejteni. A többszöri fejtés csak hasznára van. Ha gyengye a bor, 2 liter kozmamentes szeszt is adunk hozzá, olyképpen, hogy fejtéskor a szeszt az üres hordóba előreöntjük. Az átterjesztés leginkább segít a bajon, ezt akként eszközöljük, hogy a bort lefejtjük s csersavat és annyi fehér süvegeukrot adunk hozzá, amennyi szükséges, hogy a bornak rendes szesztartalma legyen s életerős tenyésztett erjeanyaggal érjedésbe hozzuk.

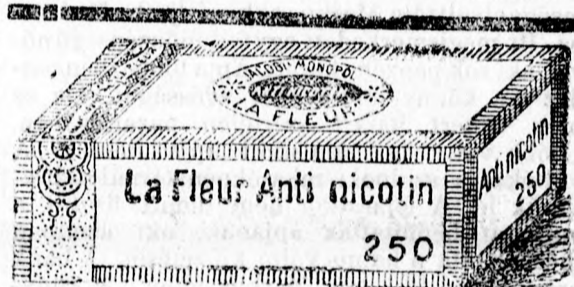
A bor palackozásáról. Azt hisszük, érdekelni fogják olvasóinkat az alábbi jó tanácsok, melyeket egy szakértő ad a bor palackozására vonatkozólag: Ha tájékozódni akarunk az iránt, hogy palackérett-e a bor, akkor a lefejtésre rendelt hordóból néhány üveggel próbaképen lehuzunk s azokat jól bedugaszolva meleg helyre fektetjük, hogy a bor tartósságát megvizsgáljuk. Ha bizonyos idő múlva semmi változás sem észlelhető, akkor feltehetjük, hogy a bor tovább is tartja magát és palackérett. Más próbát is ajánlhatok, amely abból áll, hogy a bort a szobában egy megkezdett üvegben vagy pohárban 6—8 óra hosszat állva hagyjuk, mert a könnyebb boroknál gyakran előfordul, hogy már ivás közben megtörnek, sötét színt öltének, sőt megfeketednek. Ez is az éretlenség jele s különösen az újbor szokott így megromlani annak bizonyítékául, hogy a levegőt még nem állja s nagy mértékben oxydalódik:

A palackokba való töltésnél még jobban kell ügyelnünk a legszigorubb tisztaságra mint bármely más pincemunkálatnál. A dugaszoló anyag, vagyis a parafadugasz (a patent-palackzáraktól egészen eltekintek) mindig a legjobb minőségű legyen s henger alakú, nem pedig elől hegyes, hogy az elzárás teljesen légmentes legyen. Ha a parafa rozsz és likaesos, a folyadék kiszivárgása következtetik be s a dugasz nem teljesíti többé abbéli feladatát, hogy a bort a levegő számára hozzáférhetetlenné tegye. Az efféle parafák egyuttal valóságos melegágyai a baktériumoknak, amelyek a dugaszt tönkreteszik a bornak ízét megrontják, dugóízt adnak

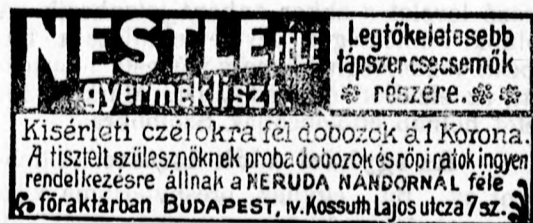
neki, amely gyakran igen kellemetlen. Az ugynevezett sördugaszt, amelynek vastagsága és hossza egyenlő s olcsó anyagból van metszve, a bornál ne használjuk.

A palackok megtöltése gyorsan s a levegőnek lehető kizárása mellett történjék, épp olyan gyorsan történjék meg a dugaszolás is, amit többnyire géppel végezzünk. Ahol a dugaszolást az új szerkezetű gépekkel végzik, ahol tehát a felesleges bornak nincs lefolyása, ott a dugó és a bor között ürenek kell maradnia, mert különben a palack könnyen szétreped. Ott, ahol a bor hosszabb szállításhoz jelentékeny hőemelkedésnek van kitéve, ott a palackoknak szinülig töltése talán nincs helyén, de még itt is meg lehet a külső levegő behatását akadályozni megfelelő csomagolás által. A dugókat mindezekelőtt meg kell puhítani, hogy könnyebben kergethessük bele az üveg szűk nyakába. Kezdetleges módon ez úgy történik, hogy egy ideig forró vízben áztatjuk, de jobb, ha csak gőzöltetjük s a forró gőz adja meg a dugasznak a kívánt puhaságot, mely célra külön praktikus kis kályhák vannak forgalomban.

A palackborkészletnek állandó megfigyelhetése céljából az összes fajták egy külön elzárható helyiségben, a palackbor-pincében helyeztetnek el. Ennek hőmérséke ne különbözzék nagyon a tulajdonképeni hordópince hőmérsékletétől s a hőmérsékleti viszonyok jelentékenyebb ingadozása itt is elkerülhető. A vörösbor már hordóban is melegebb elhelyezést megvár, mint a fehérbor. A raktárhelyiség lehetőleg száraz legyen s különösen a penésztől legyen mentes, a mely az üvegeket piszkos, fekete s folyton vastagabb réteggel szokta bevonnai.

Ugy hat, mint a bomba! Antinikotin-cigarettek hüvelyek szivar skatulákban. Jakabi gyára Wien, VIII. Piaristengasse.

— A legjobb alpesi tejből! —

Magyar urinó

arcának, keblének, kezeinek alapos ápolására sohasem használjon mást, mint a világhírű 1885. óta tör. védett KRIEGNER-féle

Crème de Margueriet.

Ezen készítményt kiváló tulajdonságai miatt számosan utánozzák, ez okból óva intem a nagyérdemű közönséget a silány utánzatoktól.

Kérjen mindig határozottan **KRIEGNER-féle**.

A Crème de Marguerite előnye, hogy mindennemű fém- és festő-anyag mentes, tehát teljesen ártalmatlan. Így éveken át használva sem támadja meg egészségét. Ártalmatlanságát hatósági bizonyítvány igazolja.

Eredeti nagy tégely 4 kor. — Próbátégely 1 kor.

Kriegner György

gyógyszertára a Magyar Koronához Bpest, 8., Kálvin-tér.

Diszkrét postai szétküldés naponta.

Benzinmotorok, gőzcséplőkészletek, aratógépek és egyéb mezőgazdasági gépek

legújabb szerkezetben és legjobb kivitelben kaphatók

a magy. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynökségénél

Budapest, V., Váci-körút 32.

Arjegyzéket és költségvetést kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Eszaknémetországi

takarmányrépa magvak,

francia lucerna, veresvirágu lóheró és Mauthner-féle konyhakerti és virágmagvak megérkeztek s a legjutányosabban árusítatnak

Mayer Jenő

fűszer- és csemege-üzletében,

Debrecen, Piac- és Széche-

nyi-utca sarok.

**BRÁZAY FÉLE
SOSBORSZESZ**

SOSBOR SZESZ

NAGY ÜVEG ÁRA: 2 KORONA
KIS ÜVEG ÁRA: 1 KORONA
HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGEZ
MELLÉKELVE VAN!

Öreg ember nem vén ember

akkor, ha a leghíresebb tanárok által kipróbált amerikai tablettákat használja, mi az elgyöngült férfit visszaadja. — Csakis elgyöngült férfierő (impotencia) elleni szer.

Törvényesen védve. — ÁRA 6 KORONA.
Szétküldés discretio mellett postán naponta.

RADITZ J. gyógyszerháza Budapest, a „Fehér Kereszt”-hoz Fővámter 6. (a központi vásárosarnokkal szemben.)

Főraktára Budapesten: Török J. gyógytára Király-utca 12., Nádor-gyógytár Váci-körút 17.

Köszvény és csúsz ellen

legsikeresebb az egész világon ismert és kedvelt

KRIEGNER-féle

REPÁRATOR.

Egy nagy üveg 2 korona, kis üveg 1 korona.

Főraktár:

Kriegner György „Korona”-gyógyszertára

Budapest, VIII., Kálvin-tér.

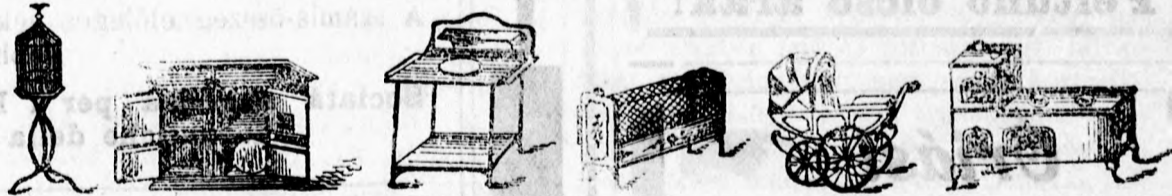

Tóth Gyula

vaskereskedő

Debrecen, Piac-utca 20. és 27. szám.

Ajánl legjobban minőségben a tavaszi időnyre kertészeti és gazdasági szerszámokat és felszereléseket; kerti vasbutorok, gyermek kocsik, fürdőkádak, jégszekrények, vas- és rézbutorok, peronospora és kerti fecskendők, minden vas- és fémiparhoz való szerszámok, tűskés kerítés huzalok, építkezésekhez vasgerendák, vas-, porcellán-kályhák, utóbbiakhoz multiplicátor (hőfejlesztő) betétek. Legolcsóbb bevásárlási forrás.

Idegbetegeknek

ajánljuk a 20 év óta fennálló és neves ideggyógyászok által mint kitűnő gyógymódot tartalmazó

Idegbetegségekről és Gutaitésről szóló röpiratot

WEISZMANN ROMAN-tól, mely röpirat immár a 20-ik kiadást érte el.

A röpirat az „**EGYSZARVU**”-hoz címzett gyógyszerháza **DEBRECENBEN** kapható.

Megbízható cégek

Békés Lajos uri divat, kalap és fehérnemű üzlet. Piac-utca 44. szám.

Sírkövek legolcsóbban kaphatók a **Debreceni kőipar vállalatnál** Piac-utca 56.

Killer Ede egyedüli gőzerőre berendezett butorgyár, Debrecen.

Fényképészeti cikkek gyári árban a **Schwartz-féle** pipázletben kaphatók.

Gőzmosóda Széchenyi-u. 42. Telefon 323.

Főutca 4. sz. alatti bazár és porcellán üzlet e hó végével megszűnik, az áruk olcsón árusítatnak.

Lebovits Zsigmond Kossuth-utca 6. ajánlja a legjobb és legdivatosabb cipőit, mérték után!

Arany-, ezüst-ékszerek készítésére legmegbízhatóbb **Szöke Dániel** ékszerész, **Csapó-utca 28. sz.**

Ügyes monogramozókat keres **Kardos László**, Kossuth-utca 9.

Komáromi M. m. készítő és kereskedő Debrecen, kir. herceg-u. 2.

Rendkívüli árak!

Gyári raktár a legújabb **Fekete, Színes és Csipke Napernyőkből**

Bosznay J. és Társa
Debrecen, Kossuth-utca 5.

A nálunk vásárolt **Ernyőket** ha netalán azok **egy éven belül** elszakadnának, teljesen **díjmentesen** huzatjuk át!

Feltűnő olcsó árak!

Óriási szövetvásár

nagyban és kicsinyben!

Csak tavaszi és nyári divatujdonosságok!

Legjobb minőség! Legolcsóbb árak!

Kérje saját érdekébe a cégem nagy mintagyűjteményét!

Ez a legszebb szövetek és mosóárak óriási választékát mutatja be.

Mintagyűjteményemet ingyen és bérmentve küldöm, ha kéri tőlem és megjegyzi, hogy olcsó vagy pedig finomabb drága szövetekből óhajt-e mintákat?

Siessen tehát, hogy mintakérését idejekorán megkapjam!

WEINER MATYÁS

női divatáruháza

Budapest, Andrassy-ut 3.

Serravallo

Kina-bora vassal.

Erősítőszert gyöngéledők, vérszegények és lábadozók részére. Etvágygerjesztő, idegerősítő szer.

Kiválóan jó ízű.

Több mint 3500 orvosi elismerő nyilatkozat.

Kapható: **J. Serravallo-nál**

Trieszt-Barcola.

A gyógytárakban pedig 1/2 lit. U. 2 K. 60 fil.-ért

1 „ 4 80 „

Szliács-Acélfürdő

(Felsőmagyarországon.)

Az egyedül ismert, szénsavdus vasforrás. Legtöbb vasat tartalmazó ivóforrás belső használatra.

Szezon: május 15-től szeptember 30-ig.

Felülmulthatatlan vérszegénység, sápkór, női bajok, háterine- és idegbajok, bénulás ellen, átszenvedett betegség és erős munkáság után.

Dr. Rhorer Aladár hiv. fürdőorvos és **Dr. Stern J.**

Utazás Bécsből 9 óra, északról Oderbergen át onnan 5 óra, Szliácsról falragaszok minden nagyobb vasúti állomáson vannak kifüggesztve. Kimerítő fölvilágosítást és prospektust utazás lakás árkedvezményről az első és utolsó utasok stb. ad

Fürdőigazgatóság, Szliács. (Zólyom megye)

Roncegno

Természetes Arsen-vas tartalma forrás ismert és használt 1856 óta. Tekintélyes orvosok ajánlják, állandó használatra minden gyengélkedőnek **Vérszegénység, Vérbetegségek, Malária** és annak utókövetkezményeivel **Bőr-, lég- és Nőbetegségek** és **Basedowbetegségek** stb. Kapható: minden gyógyszerárban.

Megérkeztek!!

a tavaszi idényre a legújabb

Női divatszövetek,

Gyapjú és borduros De-

lainelek 50 krtól feljebb,

Bluse selymek,

Divatos ruhadíszek, Csip-

kék, szalagok és belés-

árak

Szabó Lajos Fiai cégnél

Debrecen, Rózsater.

Permetezéshez legkövetesebb és legolcsóbb az ország szerzte elősmert, legjobb 8 versenyen első díjjal kitüntetett a **Vöröb István** által Debrecen, Május 1-től I. ker. Szappanos-u. 10. szám, saját házában gyártott pótszabadalmazott „**Sugár**” permetező. Permetezőket tökéletes javítás és átalakítás végett elfogadok. Árjegyzéket ingyen, bérmentve.

A legfinomabb

Calcium-Carbid

legalább 100 kilogramm vételnél

100 kilónként 28 korona.

50 kilós ládákban, vagy 100 kilós csomagolásban akármely állomásra szállítva, Magyarország főutvonalain.

A számla-összeg előleges beküldése, vagy utánvét mellett kapható:

Sociatá anonima per l'utilizzazione delle forze idrauliche della Dalmazia Tiest.

Detsinyi Frigyes-féle

Törv. védve. **Carbogen.** Törv. védve.

Tökéletes szénsavfürdők házi készítéséhez.

Tanárok és orvosok által elismerve.

Ügyeljünk a „Carbogen” névre.

Igen kellemes pezsgő-fürdő: frissít, üdít, erősít.

Vérkeringésszavarok, szívbántalmak, vérszegénység, idegbántalmak, légzőszervi bántalmak, női betegségek, valamint rheumatikus eseteiben kiváló hatásuak.

Legegyszerűbb elkészítési mód! — Használati utasítás minden fürdőadaghoz mellékelve.

Egy fürdő K 1.80;
10 fürdő K 16.

Mihalovits Jenő gyógyszerárban,
Debrecen.